

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (The convention on The Right of The Child) ได้กำหนดให้รัฐต้องรับประกันว่า การใช้มาตรการในการจับกุม หรือจำคุกเด็กให้ถือเป็นมาตรการสุดท้ายในการดำเนินการทางกฎหมาย และในการดำเนินคดีแก่เด็ก รัฐจะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็กโดยปรารถนาที่จะให้เด็กกลับคืนสู่สังคม และมีส่วนร่วมในสังคม¹ นอกจากนี้รัฐจะต้องส่งเสริมและจัดให้มีมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดกระบวนการวินิจฉัย การจัดตั้งหน่วยงาน และสถาบันซึ่งจะใช้เป็นการเฉพาะกับเด็กที่ถูกกล่าวหา หรือถูกถือว่ากระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา โดยกำหนดมาตรการที่จะใช้กับเด็กเหล่านั้นเป็นกรณีพิเศษ เพื่อไม่ต้องใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหมือนกับผู้ใหญ่²

อนึ่ง ปรaxis ในการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในอดีตนั้น รัฐต้องรับหน้าที่ทั้งหมดในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม จึงจำเป็นต้องตัดครอบครัวและชุมชนออกจากกระบวนการแก้ปัญหาและดำเนินการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับเป็นพลเมืองดี แต่เนื่องจากข้อจำกัดของภาครัฐในเรื่องบุคลากร เจ้าหน้าที่ งบประมาณ และทรัพยากรอันจำกัดในการดูแลเด็กที่กระทำความผิด จึงไม่สามารถขยายการดำเนินงานศาลเยาวชนและครอบครัวให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบจำนวนเด็กกระทำผิดที่มีมากเกินกว่าเจ้าหน้าที่และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงส่งผลให้การดำเนินการดูแลแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพไม่อาจกระทำได้ ทำให้เกิดปัญหาในการที่จะดูแลฟื้นฟูเด็กที่กระทำความผิดเหล่านั้นให้กลับไปสู่สังคมที่ดีได้ นอกจากนี้ การดำเนินคดีกับเด็กที่ถูกจับกุมทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยกระบวนการอันเดียวกัน จะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กและสังคมทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งในกระบวนการยุติธรรมปกติ ก็มีข้อจำกัดหลายประการในการดำเนินการเพื่อแก้ไข เยียวยาปัญหาการกระทำความผิดอยู่แล้ว ดังนั้น แนวคิดดั้งเดิมที่ตั้งอยู่บนทฤษฎีที่ว่า การกระทำผิดทาง

¹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มาตรา 37 ข้อ (B)

² เพิ่งอ้าง มาตรา 40 (3) และ ข้อ 18, 19 ของกฎอันเป็น มาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเกี่ยวกับมาตรการไม่ควบคุมตัว (กฎแห่งกรุงโตเกียว)

อาญาเป็นการกระทำผิดต่อรัฐ จึงจำเป็นต้องนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ โดยหวังว่าการลงโทษจะนำไปสู่การปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำผิดให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม และสร้างความยับยั้งชั่งใจให้กับสมาชิกของสังคมโดยรวมจึงดูจะไม่บรรลุผลที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเด็กและเยาวชน³ ด้วยเหตุนี้ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจึงมีการเคลื่อนไหวที่สำคัญในวงการกฎหมาย โดยได้มีการนำเสนอหลักการเรื่องกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ที่มองการกระทำผิดทางอาญาในกระบวนการที่คนใหม่ที่มีได้มุ่งเน้นเฉพาะการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายของรัฐเท่านั้น แต่มองว่าการกระทำผิดมีความผิดที่มีผลกระทบที่กว้างไกลกว่านั้น โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้เสียหายและชุมชน จึงมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดมากกว่าการนำตัวบุคคลเหล่านั้นมาลงโทษเพียงอย่างเดียว

ปัจจุบัน ปัญหาการกระทำผิดของเด็ก นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น และสิ่งเหล่านี้ ทำให้ต้องย้อนมองไปที่กระบวนการยุติธรรม ในสถานะที่เป็นเครื่องมือหรือกลไกที่จะรับมือกับเรื่องดังกล่าวว่ามีประสิทธิภาพและความเหมาะสมเพียงใด ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่ากระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันยังขาดมาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาแก้ไขฟื้นฟูเด็กที่กระทำความผิด ตลอดจนไม่สามารถยับยั้งการกลับมากระทำความผิดซ้ำได้ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ อาจมีสาเหตุมาจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กในปัจจุบันมีลักษณะ เป็นการดำเนินแบบเป็นทางการที่เน้นการผูกขาดอำนาจรัฐในการควบคุมพฤติกรรมของเด็กเป็นสำคัญ โดยตัดครอบครัวและชุมชนออกจากการแก้ไขปัญหาของเด็กที่กระทำความผิด โดยนำตัวเด็กเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล ซึ่งเด็กที่กระทำความผิดส่วนใหญ่จะถูกควบคุมตัวรวมกันไว้ในสถานพินิจระหว่างการพิจารณา หรือถูกควบคุมตัวไว้ในสถานฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทั้งนี้ แม้ว่าการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะมีจุดมุ่งหมายเพื่อการอบรม ชัดเกล้า แก้ไขฟื้นฟูการประพฤติ รวมถึงการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม แต่วิธีการนี้ก็เป็นการนำเอาเด็กที่กระทำความผิดออกจากสถาบันครอบครัวและชุมชน ซึ่งการควบคุมตัวเด็กไว้รวมกันในสถานพินิจ อาจเป็นเหตุให้เด็กเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้ และ

---

³“การนำหลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในศาลเยาวชนและครอบครัว”, คณะผู้เข้าร่วมอบรม หลักสูตรผู้บริหาร กระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 10, วันที่ 14 ก.ย 2549 ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 7 สถาบันพัฒนาการข้าราชการฝ่ายพลเรือนตุลาการ ศาลยุติธรรม, น. 1.

ถ่ายทอดพฤติกรรมการกระทำความผิดจากเด็กอื่นที่ถูกคุมขังด้วยกัน และมีแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะกลับไปกระทำผิดใหม่และร้ายแรงกว่าเดิมได้⁴

หนึ่ง กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน มีแนวคิดมาจากปรัชญาของสำนักอาญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School)⁵ ซึ่งมองว่า การกระทำผิดนั้นเกิดจากสิ่งอื่นมาชักจูง ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่มาจากภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม หรือสิ่งที่อยู่ภายในกายของมนุษย์ เช่น สภาพฮอร์โมน สารเคมี สมอง หรือสภาพจิตที่ผิดปกติบีบบังคับหรือบงการไปสู่การกระทำผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ฉะนั้น ผู้กระทำผิดจึงไม่ควรต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนทั้งหมด โดยแนวคิดนี้มองว่าสังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีส่วนทำให้บุคคลกระทำผิด ควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ไขโดยถือว่าผู้กระทำผิดเปรียบเสมือนผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาแก้ไขฟื้นฟูไม่ใช่การลงโทษ และ ต้องกำหนดวิธีการให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับตัวเป็นคนดีได้

นอกจากนั้น กระบวนการในการดำเนินคดีอาญากับเด็กอาจส่งผลให้การใช้ชีวิตตามปกติของเด็กต้องสะดุดลง หรือทำให้เด็กขาดเรียน ถูกคัดชื่อออกจากโรงเรียน ไม่สามารถกลับไปเรียนได้ต่อไป ทำให้ต้องขาดจากการศึกษาแบบถาวร หรือขาดงาน หรือต้องออกจากงาน และไม่สามารถหางานใหม่ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่เด็กถูกควบคุมไว้เพื่อดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อคดีเสร็จสิ้นแล้ว สังคมมักจะไม่นับเด็กนั้นเข้าทำงานเนื่องจากไม่ไว้ใจเด็กที่มีตราบาป โดยเชื่อว่าเด็กอาจเรียนรู้สิ่งเลวร้ายต่างๆมาจากเพื่อนที่ถูกคุมขังด้วยกัน

ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อนาพิจารณาว่า การนำเด็กที่กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ใช่ทางออกที่ดี เพราะการกระทำผิดของเด็กส่วนใหญ่ ไม่ได้เกิดจากจิตสำนึกและเจตนาธรรมที่แท้จริงของตนเอง ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กเป็นผู้ที่ไร้เดียงสา ขาดประสบการณ์ และยังอ่อนต่อโลก ความนึกคิดยังไม่กว้างขวาง และการชั่งน้ำหนักของเหตุ และผลยังไม่หนักแน่น

---

⁴ วันชัย รุจนวงศ์, “สถานการณ์และปัญหากระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กที่กระทำผิดในประเทศไทย”, เอกสารประกอบโครงการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ทางเลือกใหม่สำหรับ กระบวนการยุติธรรมไทย ซึ่งจัดโดยกระทรวงยุติธรรมร่วมกับโครงการพัฒนา ระบบกฎหมายไทย สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย(สกว), ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล, 16 มกราคม 2545 (เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่), น. 1.

⁵ ศิริชัย จันทร์สว่าง, “การกันผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน และผลกระทบต่อสังคม”, เอกสารเสริมความรู้ด้านวิชาการ, 2546, น. 3.

โดยเฉพาะการกระทำผิดในครั้งแรกมักมีสาเหตุมาจากความยากจน ภาวะกดดันทางด้านเศรษฐกิจ การเลี้ยงดูจากครอบครัว กลุ่มเพื่อนที่ชักจูงไป ฯลฯ ดังนั้น บางครั้งจึงตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความผิดลงไปโดยขาดการยับยั้งชั่งใจ และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งหากจะลงโทษโดยเคร่งครัดตามกฎหมายก็อาจเป็นผลร้ายแก่อนาคตของเด็กได้

นอกจากนี้ เด็กที่ต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดจะมีสภาพทางกาย สภาพทางจิตใจ และสภาวะทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป หหมดความภาคภูมิใจในตัวเอง มองว่าตนเองเป็นผู้ต้องหา หรือผู้ต้องขังมาแล้ว ถูกสังคมรังเกียจ และถูกผลักไสออกจากแนวทางการใช้ชีวิตตามปกติ เด็กนั้นก็จะมีแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำได้ง่ายขึ้น การที่เด็กต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทำให้อายุของเด็กต้องสะดุดลง และถูกสังคมผลักไสให้ออกนอกระบบสังคม และกลายเป็นบุคคลที่ไม่ได้รับโอกาสที่ควรในการพัฒนาศักยภาพของตน เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคม ด้วยเหตุนี้ การดำเนินคดีเด็กโดยการหันเหคดีเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน จึงเป็นทางเลือกใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กที่ควรจะได้นำมาใช้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การลงโทษเด็กที่กระทำความผิดเป็นสิ่งที่นำผลเสียมาสู่เด็ก เพราะเด็กเป็นผู้รับผิดชอบต่อชะตากรรมของประเทศชาติในอนาคต กล่าวคือ ถ้าเด็กกระทำผิดแล้วไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายหรือไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสม ก็อาจทำให้เด็กมีอุปนิสัยและความประพฤติที่เสื่อมทรามมากขึ้น อันเป็นผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคม ตลอดจนเป็นภัยต่อเสรีภาพและความมั่นคงของประเทศไทยในภายหน้า ดังนั้น การแก้ไขคดีเด็กด้วยการหันเหเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Diversion) จึงเป็นทางเลือกที่ดีและเหมาะสมสำหรับนำมาใช้แก้ไขคดีอาญาที่เด็กเป็นผู้ก่อขึ้น โดยเฉพาะการแก้ไขโดยการมีส่วนร่วมของคนที่อยู่ในชุมชนของเขา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจ และแก้ไขความประพฤติของเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่สังคม และดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป ทำให้การกระทำความผิดของเด็กลดลง ทั้งยังเป็นการมอบความรับผิดชอบให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอบรมเด็ก และเป็นการเยียวยา “เหยื่อ” ในการกระทำความผิดของเด็ก ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่าการหันเหคดีเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์นั่นเอง

อนึ่ง การหันเหคดีเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นอาจมีหลายวิธี อาทิ เช่น การประนอมข้อพิพาท การประชุมกลุ่มครอบครัว การล้อมวงหารือกัน การชดเชยค่าเสียหาย

อนุญาตตุลาการ การไกล่เกลี่ย การปรับ การชะลอการลงโทษ เป็นต้น ซึ่งวิธีเช่นนี้เป็นการแก้ไขคดีที่ไม่เป็นทางการ หรือกึ่งทางการที่หลายประเทศนำมาใช้ในปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทย แนวคิดว่าด้วยการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น มีแนวโน้มที่จะดำเนินการตามแนวทางของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ที่มุ่งให้ผู้เสียหายหรือ “เหยื่อ” ได้รับการเยียวยา และการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนของผู้กระทำผิดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไขด้วย ซึ่งแนวคิดนี้แตกต่างจากเดิมที่มุ่งแก้ไขเฉพาะผู้กระทำผิดเท่านั้น ทั้งนี้ หากฝ่ายผู้เสียหายและผู้กระทำผิดได้ร่วมตกลงกัน และพึงพอใจในการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วก็จะยอมก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม

อนึ่ง การหันเหคดีเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะระบบการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน (การไกล่เกลี่ยคดีเด็ก) ซึ่งผู้ต้องหาร่วมกับผู้เสียหาย และครอบครัว ชุมชน ร่วมประชุมกันอยู่ชั้นบ้าน หรือชุมชน เพื่อกำหนดวิธีการเยียวยา ภายใต้การดูแลของรัฐ (Family Group Conferencing) เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว) มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล และได้นำมาพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของเด็ก⁶ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมในลักษณะนี้ไม่ได้เน้นการลงโทษหรือควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้เพื่อการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นระบบที่มีแนวทางในการเยียวยาความเสียหาย โดยให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดมีส่วนรับผิดชอบในการกระทำความผิดของเด็ก ในการจัดการแก้ไขฟื้นฟูความเสียหายที่เด็กได้ก่อขึ้น ซึ่งระบบวิธีแก้ไขคดีเด็กแบบนี้เป็นการให้อำนาจแก่หน่วยไกล่เกลี่ยชั้นบ้านหรือผู้นำชุมชนเป็นผู้แก้ไข ซึ่งการไกล่เกลี่ยนี้ยังสามารถนำไปใช้กับเด็กหรือเยาวชนที่ประพฤติไม่เสียหาย หรือเสียหายอยู่บ้างแต่ยังพอแก้ไขได้ นอกจากนี้ เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดแล้ว หากผู้กระทำความผิดให้การรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดจริง และผู้เสียหายยินยอมให้ผู้กระทำความผิดชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำความผิดแทนการรับโทษทางอาญา และยอมรับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด ก็จะมีการจัดการประชุมกลุ่มครอบครัวขึ้นโดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะคดีจะอยู่ในชั้นสืบสวน หรือชั้นอัยการก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด สมาชิกในครอบครัวทั้งสองฝ่าย และชุมชนได้ประชุมร่วมกัน โดยมีผู้ไกล่เกลี่ยเป็นคนกลางให้ความช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ย และเมื่อปรากฏว่าผู้กระทำความผิด

⁶ มาตรา 52-57 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก

พร้อมที่จะแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการทำกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ หรือชดใช้ด้วยประการอื่นจนผู้เสียหายพอใจและให้อภัย เมื่อทุกฝ่ายเห็นชอบและมีการเยียวยาแล้ว เด็กผู้กระทำความผิดนั้นจะได้รับโอกาสในการกลับตนเป็นคนดีที่สังคมยอมรับ โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี หรือส่งฟ้องศาล และไม่ถือเป็นผู้กระทำผิด อันเป็นการแก้ไขและพัฒนาเด็ก และเยาวชนทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมที่ยั่งยืน และถาวรตลอดจนช่วยลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาล อีกทั้งลดการกระทำผิดซ้ำของเด็ก ซึ่งวิธีการเช่นนี้เป็นการแก้ไขคดีเด็กแบบไม่เป็นทางการ และกึ่งทางการ

นอกจากนั้น การหันเหคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยการไกล่เกลี่ยยังเป็นการให้โอกาสแก่เด็กในการแก้ไขข้อผิดพลาด และเปิดโอกาสให้เด็กได้อยู่กับครอบครัวต่อไปโดยไม่ขาดความอบอุ่น ไม่ขาดการเรียน และไม่มีปัญหาในการกลับเข้าสู่สังคม ขณะเดียวกัน ชุมชนยังมีส่วนร่วมในการอบรม และควบคุมความประพฤติของเด็ก ทั้งยังมีส่วนสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และป้องกันอาชญากรรมในอนาคต นอกจากนี้ การไกล่เกลี่ยยังได้กระตุ้น และมอบหน้าที่ให้ผู้ปกครองในการอบรม ดูแลเด็ก และในเวลาเปิดการประชุมไกล่เกลี่ยเด็กยังมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ความเสียใจ และได้พูดจาแบบเป็นกันเองกับผู้เสียหาย หรือเหยื่อของการกระทำของตน และที่สำคัญ คือ มีการจ่ายค่าทดแทน หรือชดใช้ความเสียหายที่สะดวกและรวดเร็ว ทำให้เด็กและผู้เสียหายมีความพอใจซึ่งกันและกัน เลิกแล้วต่อกัน และสามารถดำรงชีวิตร่วมกันตามปกติอยู่ในชุมชน ยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการดังกล่าวยังช่วยลดจำนวนเด็กที่จะส่งเข้าสถานพินิจ ทำให้สามารถประหยัดงบประมาณในการสร้างสถานพินิจใหม่เพิ่มขึ้น รวมทั้งลดจำนวนทรัพยากรบุคคลสำหรับดูแล ควบคุมเด็กในสถานพินิจลงอีกด้วย

นอกจากนี้ การแก้ไขคดีเด็กโดยการหันเหคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น ยังสามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนได้สำนึก และรู้จักรับผิดชอบ ต่อความผิดที่ตนกระทำลงไป มีโอกาสได้รับรู้ และเข้าใจถึงความทุกข์และความเดือดร้อนที่ผู้เสียหายได้รับจากการกระทำของตน และได้แสดงความรับผิดชอบด้วยการชดใช้ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงผลที่ได้รับจากการกระทำนั้นและรู้สึกเข็ดหลาบไม่กลับไปกระทำผิดอีก

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายต่างประเทศที่เป็นแนวทางในการแก้ไขเด็กที่กระทำความผิดด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่มีอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ประเทศไทย

2. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการหันเหคดีเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศต่าง ๆ
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของระบบกฎหมายไทย-ลาวในการหันเหคดีเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
4. เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการปรับใช้กับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กในประเทศลาวและประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

- ศึกษาวิจัยถึงสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำความผิดของเด็ก
- แนวความคิดเกี่ยวกับการแก้ไขคดีเด็กโดยกระบวนการยุติธรรมที่ไม่เป็นทางการและกึ่งทางการของประเทศต่าง ๆ
- ศึกษาถึงกระบวนการแก้ไขการกระทำความผิดของเด็กโดยการใช้มาตรการอื่นเป็นทางเลือกแทนการดำเนินคดีต่อเด็กที่กระทำความผิดในประเทศลาวและประเทศไทย
- ศึกษาถึงข้อดีและข้อบกพร่องของกฎหมาย ในการหันเหคดีเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยการแก้ไขคดีอยู่ในชุมชน

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่เป็นตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ อินเทอร์เน็ต (Internet) รวมทั้งการสัมภาษณ์ นักวิชาการของลาว และดำเนินการเก็บทำข้อมูลภาคสนามของลาวเป็นกรณีศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวความคิดสากลเกี่ยวกับการหันเหคดีเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2. ทำให้ทราบถึงสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำผิดของเด็กและการนำใช้วิธีการหันเหคดีเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุดังกล่าว
3. ทำให้ทราบถึงกระบวนการการหันเหคดีเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศต่าง ๆ
4. ทำให้ทราบถึงการหันเหคดีเด็กที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในกฎหมายไทย-ลาว
5. ทำให้ทราบถึงการนำเอาแนวความคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กในประเทศลาวและประเทศไทย